

LEERLIJN	
Titel	Thematische Leerlijn Fotografie en Muziek De thema's sluiten o.a. aan bij de Da Vinci methode.
Ontwikkeld door	

ALGEMEEN	
Titel activiteit	Tijdloze luchten
Groep	Groep 3
Soort activiteit	Fotografieles / met de focus op het begrip 'kader'
Plaats	School
Rolverdeling	De leerkracht geeft deze les
Duur	60 minuten
Leergebied	Kunstzinnige oriëntatie
Discipline	Fotografie / digitale media
Thema	De wereld in de toekomst / vertaald in 'Tijdloze luchten'
Omschrijving van de activiteit	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over de lucht in verschillende tijden.</p> <p>De kinderen verkennen de begrippen vroeger, nu en de toekomst. De kinderen onderzoeken wat er door de tijd verandert en wat hetzelfde blijft. Ze experimenteren met een kader. De kinderen fotograferen de lucht en gebruiken een kader. Ze tekenen met kleurpotlood een tekening over de toekomst, knippen deze uit en plakken de tekeningen op de foto van de lucht van nu. Ze bespreken het eigen werk en dat van hun groepsgenoten.</p>
Plaats in de reeks	Dit is een fotografieles die past bij het thema 'De wereld in de toekomst'. Bij dit thema is ook een muziekles beschikbaar.
Mogelijkheden	<p>De opdracht in deze les kan ook worden uitgevoerd met de app. 'Pic-collage' De kinderen maken dan foto's van de lucht tekenen in de app. hun eigen versie van de toekomst op de foto. Voor meer informatie en downloaden zie: https://pic-collage.com</p> <p>Verzamel de resultaten van het werk van de leerlingen. Maak een expositie of een (digitaal) fotoboek na afloop van de les(sen).</p>
Leeropbrengst	<p>SLO kerndoelen 54 / 55</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kinderen kunnen beelden gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. - De kinderen kunnen tekeningen over de toekomst plaatsen in het vlak van de foto van de lucht. - De kinderen gebruiken kleurpotlood voor het maken van een tekening over de toekomst. - De kinderen kunnen digitale foto's maken van de lucht. - De kinderen kunnen reflecteren op het eigen werk en dat van hun groepsgenoten.

UITVOERING	LES
Tijdspad	<p>Totaal: min.60 minuten Oriënteren: 10 minuten Onderzoek: 20 minuten Opdracht: 25 minuten Reflectie: 5 minuten</p> <p>Dit tijdspad kunt u naar eigen inzicht aanpassen of verlengen.</p>
Voorbereiding	<p>Bestudeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De lesactiviteiten • Tijdloze lichten PO3 (presentatie) • Tijdloze lichten PO3 (video) • Tijdloze lichten PO3 (bijlage) <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord • Fotocamera's of iPads/ tablets voor het maken van foto's* • Kabel om de foto's over te zetten naar de computer • Printer (indien mogelijk een kleurenprinten) <p>Zet de volgende materialen klaar. Zorg voor een ruime keuze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgeprinte (en uitgeknipte) bijlagen 'Tijdloze lichten PO3 (bijlage)'. Print voor elk kind 1x en knip het vierkant in het midden van de pagina uit. Een papier met een vierkante uitsparing over blijft. • A4 tekenpapier in de lengte doormidden geknipt/ gesneden • Kleurpotloden • Scharen • Plakstiften <p>Tip: Voeg eventueel eigen afbeeldingen en video/muziekfragmenten toe die aansluiten bij het onderwerp en de interesses van de kinderen.</p> <p>* Zorg voor voldoende fotocamera's/ iPads/ tablets. De kinderen kunnen per groepje van 3 werken met 1 apparaat of rouleren indien er minder apparatuur beschikbaar is.</p>
Oriënteren	<p><u>Start met een gesprek</u> over het thema 'De wereld in de toekomst'. Laat de kinderen vervolgens eigen ideeën formuleren en associëren op het onderwerp 'Tijdloze lichten'.</p> <p>Vertel: Vandaag gaan we foto's maken van de lucht en we gaan het hebben over de lucht van de toekomst. Dus niet de lucht die we nu zien, maar de lucht die nog komen gaat.</p> <p>Vraag: Hoe zou de lucht er in de toekomst uitzien? Waarom denk je dat?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie zou kunnen vertellen wat 'vroeger' betekent? - En als vroeger iets is wat al geweest is, wat zou dan de toekomst zijn? - Bestonden er vroeger al auto's? Wat was er dan voor vervoer? - Wat kun je bedenken wat er nu wel is, maar dat vroeger nog niet bestond? - Zou er in de toekomst veel anders zijn? Waarom denk je dat? - Wat zou er in de toekomst anders zijn dan nu?

Sart de presentatie: 'Tijdloze luchten PO3 (presentatie)'.

Toon afbeelding 1.

Dit is een video. Ook te bekijken via 'Tijdloze luchten PO3 (video)'

Stel vragen als:

- Wat heb je gezien?
- Hoe bewogen de wolken?
- Welke vormen hadden de wolken?
- Welke kleuren hadden de wolken?

Vertel: Dit was een film van de lucht zoals wij ze nu ook in het echt kunnen zien. Veel mensen vinden luchten heel mooi om naar te kijken. Dat vonden ze vroeger ook al. Vroeger konden de mensen alleen nog geen foto's of video's maken.

Toon afbeelding 2.

Stel vragen als:

- Wat zie je hier?
- Waaraan kun je zien dat dit van vroeger is?
- Hoe is het gemaakt denk je?
- Hoe ziet de lucht eruit?

Ter informatie:

Dit is een schilderij geschilderd door Weissenbruch van de Haagse school. Dit schilderij is meer dan 200 jaar oud (1824-1903). Je kunt zien dat de afbeelding van vroeger is omdat het schip nog geen motor heeft, de kleding van de mensen anders is en je ziet eigenlijk alleen maar zandpaden.

Toon afbeelding 3.

Stel vragen als:

- Wat zie je hier?
- Wat valt je op aan deze lucht?
- Wat is er anders aan deze lucht?
- Is het mooi weer of juist niet? Waarom denk je dat?

Ter informatie:

Een andere kunstenaar van vroeger die heel goed was in het schilderen van luchten was William Turner. Hij schilderde heel veel luchten. Soms met mooi weer, maar vaker nog met dikke zware regenbuien of stormen.

Toon afbeelding 4

Stel vragen als:

- Is dit een foto of een schilderij? Waarom denk je dat?
- Vind je dit mooi weer of juist niet? Waarom?
- Zou dit een schilderij van vroeger zijn of van nu? Waarom denk je dat?

Ter informatie:

Dit lijkt bijna een foto, maar het is een schilderij. De Nederlandse kunstenaar Janhendrik Dolsma heeft dit in 2009 geschilderd. Het is dus een schilderij van nu, uit onze tijd. Maar eigenlijk kun je dat aan dit schilderij niet zo goed zien. Je ziet namelijk alleen maar lucht en natuur en geen mensen, gebouwen of wegen. De lucht verandert eigenlijk niet zoveel.

Onderzoek	<p><u>Vroeger, nu of in de toekomst</u> Vertel: We gaan kijken naar een paar afbeeldingen. Jullie mogen raden of het van vroeger, nu of in de toekomst is.</p> <p>Toon afbeelding 5 t/m 10 en ga met de kinderen het gesprek aan of het vroeger, nu of in de toekomst is. Het maakt niet uit of het goed of fout is. Het gaat om het gesprek hierover. Laat de kinderen hun eigen antwoorden formuleren.</p> <p>Stel vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is dit vroeger, nu of in de toekomst? - Waarom denk je dat? - Wie denkt iets anders? Waardoor komt dat? - Wat zie je wat anders is dan nu? - Wat is hetzelfde als nu? <p>Ter informatie: Afbeelding 5: Vroeger Afbeelding 6: Toekomst Afbeelding 7: Nu Afbeelding 8: Vroeger Afbeelding 9: Toekomst Afbeelding 10: Toekomst</p> <p>Toon afbeelding 11. Vraag: Wat is er verschillend in de afbeeldingen? Wat is hetzelfde?</p> <p>Ter informatie: De manier waarop we leven, wat voor kleding we dragen, hoe we ons verplaatsen en waarin we wonen is veranderd door de jaren heen. Maar in alle tijden is de lucht er, hebben we wolken, kan de zon schijnen of kan het regenen. Jullie gaan vandaag een foto van de lucht van nu maken en daar een tekening van het leven in de toekomst bij maken.</p> <p><u>Kijken naar de lucht door een kader:</u> Bij deze activiteit gaan de kinderen naar buiten op het plein. Indien het niet mogelijk is om naar buiten te gaan kunnen de kinderen er ook in de klas mee aan de slag. Zoek in dat geval naar foto's van de lucht en toon deze tijdens het onderzoek op het Digibord. Of kijk door het raam naar buiten naar de lucht.</p> <p>Kijk eens omhoog naar de lucht. Wat zie je allemaal? Zie je wolken? Welke vormen hebben de wolken? Bewegen ze snel of langzaam?</p> <p>Vertel: Jullie krijgen allemaal een blaadje met een vierkant gat erin. Hiermee kun je onderzoeken waar je straks een foto van kunt maken. We gaan foto's van de lucht maken, maar je moet bij het maken van een foto wel goed kijken wat je allemaal op de foto wilt zetten en wat niet. Houd het blaadje een beetje voor je. Doe maar alsof je een iPad of telefoon vast hebt en daarmee een foto mee wilt maken. Wat je door het gat ziet is je scherm. Loop maar eens rond en probeer dingen om je heen precies in het gat te laten vallen. Kijk maar eens of iemand helemaal in het scherm past, de voeten en het hoofd erbij. Misschien moet je een beetje achteruit of vooruit stappen. Wat zie je nog meer in je 'scherm'?</p>
-----------	---

	<p>Straks gaan jullie de lucht fotograferen. Richt je papieren 'camera' op de lucht en kijk door het gat/het schermpje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zie je allemaal? - Welk deel van de lucht vind je heel mooi? - Kan je een wolk goed in het gat blijven zien of gaan ze te snel? - Probeer ook eens of je een stukje lucht en iets anders in beeld te krijgen, bijvoorbeeld een stukje van een boom, een huis, lantaarnpaal of iets anders. - Wanneer zie je het nog en wanneer zie je het niet meer? <p>Besprek kort met de kinderen na wat ze in beeld hebben kunnen krijgen, hoe ze dat gedaan hebben en wat ze moeilijk of juist niet moeilijk vonden.</p>
Opdracht	<p>Geef een <u>instructie</u> over het bedienen van de camera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertel met welke 'knop' je de foto maakt. • Laat zien waar je de foto op de camera bekijkt. • Leg uit hoe je werkt met het kader op de camera. Staat alles wat je op de foto wilt in beeld? Door de camera dichterbij te houden of een stapje achteruit te doen kun je andere dingen in beeld brengen. <p>Tip: Gebruik zo min mogelijk de zoomfunctie. De kwaliteit van de foto gaat achteruit.</p> <p>Vertel: Jullie mogen nu in groepjes van 3 kinderen een foto maken van de lucht. Iedereen mag een keer een foto maken. Zet je alleen de lucht op de foto of ook een klein stukje van een boom, huis, voorwerp of iets anders, maar zorg dat er zoveel mogelijk lucht op de foto staat. Een foto kun je buiten op het schoolplein maken of door het raam van het klaslokaal.</p> <p>Als jullie klaar zijn met fotograferen gaan we weer naar binnen. Ik print de lichten voor jullie uit (voor elk kind 1 lucht op A4), Jullie maken daar een tekening van hoe jullie denken dat de toekomst eruit zou zien. Je krijgt een papier, het is een helft van een gewoon vel papier. Je mag daarop de huizen, bomen/bloemen/beesten, mensen of voertuigen tekenen waarvan jij denkt dat je ze in de toekomst zou kunnen tegen komen. Als je klaar bent knip je het uit en plakken we jouw toekomst op de gefotografeerde lucht.</p> <p>Rouleer met een fotocamera's/ iPads/ tablets indien er minder apparaten beschikbaar zijn. De kinderen kunnen in dat geval vast beginnen met tekenen en kunnen steeds om de beurt in groepjes fotograferen.</p> <p>Laad de foto's naar een computer met een kabel en print per groepje voor elk kind een foto uit op A4. In kleur indien mogelijk en anders in zwart/wit.</p>
Reflectie	<p>Bekijk samen de tekeningen met lichten van de toekomst.</p> <p>Besprek zowel het proces als de inhoud van deze les. Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat heb je geleerd over de lucht? - Waarom hebben jullie deze foto van de lucht gemaakt? - Wat heb je geleerd over het maken van een foto?

Reflectie op het thema	Waar kun je nog meer foto's van maken als je denkt aan het thema 'De wereld in de toekomst'? Thuis kunnen/mogen de leerlingen hier ook mee aan de slag.
Aandachtspunten & bijzonderheden	Tip: Maak van de les een kleine excursie door met de kinderen een wandeling te maken en laat ze tijdens het wandelen af en toe stoppen om de lucht te fotograferen. Bespreek tijdens het wandelen hoe de lucht en de omgeving eruitziet.